

**Konfederace
zaměstnavatelských a
podnikatelských svazů ČR**

Sekretariát:

Václavské nám. 21
110 00 Praha 1

tel.: 222 324 985
fax: 224 109 374

mail: kzps@kzps.cz

STUDIE

Přínosy členství ČR v EU a jejich vliv na hospodářský růst ČR

(Expertní skupina ekonomika)

Adam Kotrba – Metodik expertní skupiny ekonomika ČR, ASO

Vladimír Novotný – člen expertní skupiny ekonomika ČR, ASO

Doc. Ing. Antonín Peltrám, CSc.- metodik expertní skupiny
ekonomika ČR, ASO

Ing. Květoslava Kořínková, CSc.- člen expertní skupiny ekonomika
ČR, ASO

Praha 2018

Stručné shrnutí studie:

Cílem této studie je porovnat předpoklady členství ČR v EU publikované v roce 2004 před vstupem ČR do Evropské unie s dosaženými výsledky v následujících letech až do roku 2018, na základě získaných podkladových materiálů analyzovat vliv členství na hospodářský růst i transformační proces v ČR z přechodu na demokratický stát s tržní ekonomikou.

Studie se částečně také zabývá působením ČR na společném trhu EU a navrhuje doporučení pro ČR na období 2020–2027 v návaznosti na cíle EU do roku 2030. Studie vychází z dostupných již zpracovaných materiálů Asociace pro studium mezinárodních vztahů z roku 2004, z materiálů vlády ČR (sekce pro evropské záležitosti) zpracované k desátému výročí členství ČR v EU z roku 2014 a z řady dokumentů Nejvyššího kontrolního úřadu ČR (EUREREPORŤ zejména 2017 a 2018) a v neposlední řadě z dokumentů EU

Závěrečná doporučení jsou zaměřena na veřejnou správu ČR a vládu ČR, dále jsou určena pro podnikatele, kteří se aktivně účastní aktivit na jednotném trhu EU a v neposlední řadě i pro zástupce zaměstnanců a postupné vytváření předpokladů pro změny na trhu práce společného vnitřního trhu EU.

Obsah

1.Úvod:	3
2.Stručná analýza vlivu přípravy a členství ČR v EU na ekonomiku ČR.	5
3. Principy a realizace privatizace průmyslu, obchodu, dopravy v ČR, jejich klady a zápory zahrnující i vliv zahraničních investorů.	9
4.Principy změn EU do roku 2030, včetně dopadu na vnitřní trh EU a možnosti ČR.	11
5. Sumarizace kladů a záporů ve sledovaném období 1990-2018 členství ČR v EU a doporučení pro podnikatele i vládu ČR.	13
Přílohy:.....	15
Příloha 1.....	15
Příloha 2.....	18
Použitá literatura:.....	22

1.Úvod:

Obecně je méně známé, že Československá socialistická republika měla navázány diplomatické vztahy s Evropským hospodářským společenstvím, (od roku 1993 pak Evropskou unií) již koncem osmdesátých let a měla své zastoupení v Bruselu v rámci spolupráce třetích zemí s EHS. Proto nebylo obtížné po vzniku České a Slovenské Federativní republiky (dále jen ČSFR) v roce 1990 navázat širší formy spolupráce zaměřené zejména na uplatňování demokratických principů v systému řízení státu a na změny související s přechodem z plánovitého systému řízení státu na principy tržní ekonomiky. Dokonce koncem roku 1991 byla připravena mezi EHS a ČSFR tak zvaná „asociační smlouva“ tj. Evropská dohoda o přípravě ČSFR na členství v EU., která ovšem v důsledku rozdělení ČSFR na Českou republiku a Slovenskou republiku k 1.1.1993 nebyla oficiálně projednávána. Po celou dobu od roku 1990 však zůstal v platnosti program PHARE, kterým EHS a od roku EU poskytovalo na přípravu potřebných změn v Československu (později v ČR a SR), Polsku a Maďarsku finanční prostředky EU pro přípravu změn v těchto státech souvisejících s přechodem na demokratický systém a přípravu na členství uvedených států v EU. Lze proto konstatovat, že orgány EU, zejména Evropská komise a Evropská rada a Evropský parlament ve spolupráci s představiteli uvedených středoevropských států aktivně spolupracovaly.

V roce 1996 ČR i SR uzavřely **Evropskou dohodu o přípravě na členství v EU** a později v roce 2004 oba státy spolu s Polskem, Maďarskem, Slovinskem, Maltou a Kyprem Litvou. Lotyšskem, Estonskem vstoupily do EU. Kandidátskými zeměmi se staly Bulharsko a Rumunsko. Z uvedeného vyplývá, že v celém období po roce 1989 existovala aktivní spolupráce ČSFR později ČR a EU, která se promítala i do finanční pomoci související s potřebnými strukturálními změnami nejen v systému řízení státu, ale i v průmyslu, dopravě, zemědělství, sociálních věcech a životním prostředí. Bohužel víceletá strategie dalšího rozvoje ČR v uvedených oblastech nebyla zpracována ani v devadesátých letech ani později a tím pravděpodobně došlo k situaci, že projekty spolufinancované z finančních prostředků EU v ČR nemohly přinést až na výjimky očekávané a potřebné zejména ekonomické změny v plném rozsahu.

Co ČR očekávala od členství v EU a co očekávala EU od rozšíření členství v EU na střední Evropu?

Podle studie Asociace pro studium mezinárodních vztahů z roku 2004 s názvem „Česká republika v EU – Přínosy a náklady“ se dělí přínosy na

a) přínosy v oblasti mezinárodně politické (t.j. posílení mezinárodního postavení a bezpečnosti ČR, spolurozhodování o politice EU, omezení rizik z geopolitického postavení ČR, účast ve společné bezpečnostní, zahraniční a

obraně politice EU, účast na vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva v Evropě),

b) přínosy v oblasti hospodářské (tj. začlenění ČR do významného světového hospodářského uskupení ,urychlení ekonomického rozvoje ČR a růstu životní úrovně obyvatel, značný objem nenávratné hospodářské pomoci od EU, přístup k výhodným úvěrům Evropské investiční banky, vliv přímých zahraničních investic do ČR, možnost zapojit se do Hospodářské a měnové unie a využívání jejich výhod, otevření trhů, které dosud pro ČR byly obtížně přístupné, solidární pomoc v případě přírodních katastrof),

c) upevnění českého politického systému (tj. úspěšné zakončení ekonomické transformace v ČR, posílení demokratického politického systému v ČR, prostor pro rozvíjení české národní identity, rozšíření práv českých občanů o práva občanů EU).

Po necelých patnácti letech členství ČR v EU je třeba zhodnotit, jak uvedené cíle členství ČR v EU byly plněny. Tato studie se bude soustředit zejména na přínosy v oblasti hospodářské a jejich vliv v průmyslu, dopravě a stavebnictví na sociální dialog. Při hodnocení budou využity dokumenty, které s touto tematikou byly zpracovány jak vládou ČR tak také Nejvyšším kontrolním úřadem. Současně bude upozorněno i na cíle, které EU a s ní i ČR sledují v následujícím období 2021-2027.

V závěru studie jsou uvedena stručná doporučení pro vládu ČR a podnikatele.

2. Stručná analýza vlivu přípravy a členství ČR v EU na ekonomiku ČR.

ČSFR jako předchůdce ČR zahájilo spolupráci s EHS (od roku 1993 EU) již koncem osmdesátých let podobně jako Polsko a Maďarsko (v červnu 1988 byla v Lucemburku podepsána společná deklarace o navázání oficiálních vztahů mezi EHS a RVHP) a proto nebyl problém, aby již v květnu 1990 byla uzavřena **Dohoda mezi EHS a ČSFR o obchodu a hospodářské spolupráci**. V prosinci 1990 vstoupil v platnost i pro ČSFR program **PHARE**, původně připravený pro Polsko a Maďarsko, který umožnil využívání finančních prostředků z rozpočtu EHS pro přípravu uvedených států na budoucí členství v EU. Uvedené prostředky mohly být využívány na projekty sociální a ekonomické soudržnosti, podporu zaměstnanosti, ochranu lidských práv, budování evropské dopravní sítě na území uvedených států, řešení problémů životního prostředí a v neposlední řadě i na přípravu národní legislativy umožňující spolupráci s EHS.

Do prosince roku 1991 byla připravena a vládou ČSFR parafována **Evropská dohoda zakládající přidružení mezi ČSFR a EHS**. Tato dohoda byla později v roce 1996 ratifikována nástupnickými státy ČSFR, tj. Českou republikou a Slovenskou republikou.

Program PHARE poskytoval finanční prostředky pro ČR a SR až do doby členství obou států v EU, tj. do dubna 2004.

Po ratifikaci dohody z roku 1996 mohla ČR dále využívat i **program ISPA – Instrument for structural policies for pre-action – Předvstupní nástroj strukturální politiky**, zaměřený především na podporu investičních projektů v oblasti transevropské dopravní sítě na území ČR a ochrany životního prostředí. Současně mohla ČR začít i čerpat finanční prostředky EU z **programu SAPARD – Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development – Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova**, podporující rozvoj venkovských oblastí a rybníkářství a v neposlední řadě i přípravu na společnou zemědělskou politiku EU. Dále mohla ČR čerpat finanční prostředky ze vzdělávacích programů SOKRATES, Leonardo da Vinci a YOUTH FOR EUROPA a od roku 1999 i z programu SME na podporu malého a středního podnikání.

Tato finanční spolupráce mezi EU a ČR měla rovněž umožnit přípravu ČR na společný trh EU a rychlejší vyrovnávání makroekonomických rozdílů mezi stávajícími členskými státy EU a státy, které se připravovaly na toto členství.

Propojit hospodaření starých členských států EU s dlouhodobou tržní ekonomikou a fungujícími právními státy se zeměmi střední a východní Evropy vyžadovalo u nových členských států i přípravu střednědobých strategií navazujících na cíle a strategie EU, které byly známy do roku 2010 pod názvem **Lisabonské strategie** a do roku 2020 pod názvem **Evropa 2020**. V současné době jde o rozpracování strategií do roku 2030.

Od roku 2004 může ČR využívat finanční prostředky EU z Evropského sociálního fondu, z Fondu soudržnosti, z Evropského fondu regionálního rozvoje a z Evropského zemědělského garančního a podpůrného fondu.

Z otevřených zdrojů nejsou dostupné přesné informace o využití předvstupních fondů Českou republikou. Lze pouze odvodit že z programu PHARE ČR vyčerpala do roku 2004 cca 30 mld. Kč, z programu ISPA cca 20 mld. Kč a z programu SAPARD pak asi 7-10 mld. Kč., celkem od roku 1991 do roku 2004 cca 60 mld. Kč

V letech 2004 - 2006 celkem z uvedených předvstupních fondů a nově ze strukturálních fondů, zemědělské podpory a z podpory pro vnitřní politiku již ČR v čisté pozici (porovnání příjmů a výdajů ČR do rozpočtu EU) získala již podle informací ministerstva financí ČR 85,277 mld. Kč

V období 2007 - 2013 jsou již informace přesnější. Roční zpráva EU REPORT 2017 II Nejvyššího kontrolního úřadu uvádí s odvoláním na údaje MMR, že v tomto období bylo vyčerpáno cca 96,4 % alokovaných finančních prostředků, které představují 29 643,72 mil euro, tj. cca 700,0 mld Kč a bylo podpořeno cca 70 000 projektů. **Podle informací ministerstva financí ČR pak ČR celkem v čisté pozici za léta 2007 - až červen 2018 získala již 1 124,336 mld. Kč.**

Celkem od roku 1991 získala ČR cca 1270 mld. Kč. dostupné informace o realizaci konkrétních úkolů za celé uvedené období však chybí. Podrobnější informace o realizaci výstupů jednotlivých programů ČR a EU jsou dostupné až od roku 2007.

S využitím uvedených finančních prostředků bylo podle zprávy NKÚ, která vycházela ze zprávy MMR pro vládu ČR v letech 2007–2013 realizováno

- více než 94 tis. nových pracovních míst
- podpořeno 8,5 tisíce malých a středních podniků
- podpořeno 636 projektů spolupráce podniků s výzkumnými organizacemi
- podpořeno 8 center exelence a 40 regionálních výzkumných a inovačních center
- postaveno 263 km nových dálnic, rychlostních silnic a silnic 1.tř.
- postaveno 294 km železničních tratí TEN-T
- rekonstruováno 369 km železničních tratí
- rekonstruováno více jak 3 000 km silnic 2. a 3.tř.
- postaveno dalších 153 čistíren odpadových vod
- rekonstruováno 307 památkových objektů
- revitalizováno 264 km čtverečních území
- odstraněny staré ekologické zátěže na ploše 1735 km čtverečních.

Z čisté pozice ČR při porovnání příjmů z rozpočtu EU do ČR a plateb ČR do rozpočtu EU souvisejících se závazky vyplývajícími z členství ČR v EU je zřejmé, že od roku 1990 až do roku 2020 bude i nadále tato spolupráce finančně výhodná pro ČR.

Pokud jde o makroekonomické údaje je k dispozici pouze dokument zpracovaný při příležitosti desátého výročí členství ČR v EU v roce 2014 vládou ČR s názvem **Ekonomické vyhodnocení členství ČR v EU po deseti letech – Alternativní scénáře a kvalifikace**, kde se konstatuje, že

a) k dlouhodobému a nepřerušnému růstu české ekonomiky došlo pouze během období spojeného s členstvím v EU

b) v úrovních HDP k průměru EU 15 od roku 1995 konvergovala ČR jen o 13,6, zatímco Slovensko o 26,6 procentních bodů

c) tempem růstu v období kolem vstupu do EU (2004) by ČR dohnala západní Evropu kolem roku 2025

d) vstup do EU je spojen s vyšším růstem zhruba o 2.0 procentní body

e) členství v EU umožnilo ČR zejména v období 2007 - 2018 inteligentní ekonomický růst v návaznosti na cíle EU (Evropa 2020) tj. vysokou zaměstnanost ,vyšší produktivitu práce, sociální soudržnost, projevující se pak v investicích do výzkumu a vývoje (zvýšení o 80% za uplynulých 15 let) a v podílu absolventů vysokých škol (zvýšení o cca 150% od roku 1993) viz sborník konference VŠMVV Praha Co Evropa dala a vzala z roku 2014 – J. Marková „Desetileté členství ČR v EU z hlediska inteligentního růstu“).

Lze proto konstatovat, že členství ČR v EU je přínosem, který by mohl být významnější při širší strategické spolupráci jak na společném trhu EU tak i ve spolupráci s třetími zeměmi, s kterými má EU uzavřeny výhodné obchodní a další dohody.

Stále se ukazuje, jak je důležitá a odborná příprava debaty o prosazování zájmů ČR v EU. Bylo by naivní předpokládat, že ČR prosadí své zájmy bez ohledu na společné cíle zemí evropského kontinentu ale je možné na základě široké odborné diskuze mezi všemi členskými státy využít v EU pozitivní zkušenosti států střední a východní Evropy (zejména V4) ze změny z plánovitého systému řízení na tržní ekonomiku a v neposlední řadě i ze změn v systému řízení právního státu a naopak více využívat zkušenosti starších členských států EU v oblasti střednědobé a dlouhodobé strategie rozvoje ekonomiky a v neposlední řadě pak i v systému spolupráce vyspělých členských států v rámci globalizovaného světa.

Je dobré mít na paměti, že schopnost EU zvyšovat životní úroveň svých občanů je nedílnou součástí legitimacy EU. Je nutné si uvědomit, že pro určení budoucí strategie ČR v EU není možné ignorovat dosavadní výsledky tohoto členství, i když nebyly vždy finanční prostředky EU výhodně investovány a následně přinášejí i dílčí ekonomické problémy. Příkladem může být vysoký počet excelentních výzkumných center vybudovaných z prostředků EU, podobně jako výzkumných a inovačních regionálních center, nedodržování principů dalšího vývoje malých a středních podniků, pomalé budování evropské dopravní sítě, nedodržování strategie dopravní politiky EU zejména v oblasti integrovaných přepravních systémů nákladní dopravy a tím snížení zátěže silničních

komunikací, zejména tranzitních dálnic EU apod. V neposlední řadě se ČR nepřipravovala rovněž na společnou zemědělskou politiku EU.

System přípravy stavebních investic v ČR se postupně prodlužoval z původních 4-6 let (více než jedno volební období vlády), na dnešních 10-12 let což přináší problémy při realizaci střednědobých investičních záměrů v politikách EU. Situaci zásadně nezměnila ani poslední úprava stavebního zákona.

3. Principy a realizace privatizace průmyslu, obchodu, dopravy v ČR, jejich klady a zápory zahrnující i vliv zahraničních investorů.

Součástí přechodu ČR na tržní ekonomiku v devadesátých letech minulého století byl i privatizační proces. Diskuze o metodách privatizace ve veřejném i odborném prostoru byla velmi omezená a vyústila zejména v nároku na rychlost privatizace a nikoliv ekonomickou výhodnost tohoto procesu. Požadavek na rychlost tohoto procesu ze strany vítězných politických stran v rozporu s návrhy na převod státních podniků na státní akciové společnosti a prodej jejich akcií na burze vedl později k řadě ekonomických problémů z nichž některé zůstávají problémem do dnešních dnů. Později někteří zastánci rychlosti privatizačního procesu upozorňovali na skutečnost, že nevěděli, že noví majitelé podniků budou dále za daleko výhodnější ceny tyto podniky spekulativně prodávat již méně odpovědným podnikatelům.

Pro rychlou privatizaci byla zvolena kuponová privatizace. Noví malí kuponoví akcionáři nemohli zásadně ovlivnit rozhodování většinových akcionářů.

Pokud šlo o prodej podniků zahraničním investorům nebyla obvykle analyzována ekonomická situace zájemce, posuzovala se především ochota investovat v ČR. Tak se stalo, že národního leteckého dopravce ČSA jsme prodali AIR FRANCE akciové společnosti 100% vlastněné francouzským státem, státní podnik Škoda Mladá Boleslav pak německému výrobcí, který měl sám ekonomické problémy a modernizovaný podnik v ČR mu pomohl tyto problémy řešit apod.

Podle platné legislativy každý privatizační projekt musel být projednán a schválen zřizovatelem, významné podniky pak vládou ČR. Nově zřízený Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) pak měl za úkol kontrolovat realizaci schváleného privatizačního projektu a výsledky oznámit vládě ČR a Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Nutno konstatovat, že od roku 1993 nebyl v působnosti NKÚ kontrolován žádný privatizační projekt a parlament ČR se těmito problémy rovněž nezabýval. Pro kontrolu privatizačních projektů byla vypracována ještě federálními orgány metodika, která byla předána při rozdělení ČSFR národním kontrolním úřadům. K problematice kontroly privatizačního procesu byla v dubnu 1992 v Praze ČSFR ve spolupráci s Národním kontrolním úřadem ve Velké Británii organizována mezinárodní konference za účasti více jak 20 států Evropy, USA, Kanady, Egypta, Číny, Mongolska a některých zemí SSSR., kde byla v souladu s principy INTOSAI (Světové organizace kontrolních úřadů) diskutována i metodika kontroly privatizačního procesu v ČSFR.

Výnosy z privatizace byly ukládány do vytvořeného Státního fondu národního majetku, který byl založen ještě v ČSFR a jeho využití bylo omezeno zejména na případné sociální problémy související s privatizačním procesem. Později ovšem byly uvedené zdroje použity i pro jiné účely, včetně odkupu privatizovaných částí podniků znovu státem např. ČSA.

Lze proto konstatovat, že rychlý privatizační proces měl své klady a zápory a postupem času nebyly negativní zkušenosti dostatečně využity při dalších rozhodováních. Při privatizaci zahraničními investory ve většině případů nebyly rovněž použity metody spolupráce s místními orgány veřejné správy v sídle podniku, které byly běžné v zahraničí, např. spolupráce podniku na bytové výstavbě pro zaměstnance, výstavba a provoz školek pro děti zaměstnanců nebo spolupráce s místními sportovními kluby, v neposlední řadě i účast na výstavbě, případně rekonstrukci místních komunikací, které v zahraničních postupech privatizace byl součástí celého projektu.

4. Principy změn EU do roku 2030, včetně dopadu na vnitřní trh EU a možnosti ČR.

Pro každé střednědobé období v posledních letech měla má EU své strategické cíle obsažené v souhrnném dokumentu, který do roku 2010 představovala **Lisabonská strategie**, do roku 2020 strategie **Evropa 2020** a v současné době se připravuje dokument, který by měl umožnit jednotnější, silnější a demokratičtější EU. Záměr tohoto dokumentu byl představen předsedou EK J.C Junckrem v září 2017 ve výroční zprávě EU, jejíž obsah i časový harmonogram je blíže uveden v příloze č. 1.zprávy

V průběhu roku 2018 byla zpracována a projednána orgány EU řada dokumentů, jejichž společným cílem je již zmíněná jednotnější, efektivnější a demokratická unie. Navrhovaná opatření mají přispět k posílení EU na globalizovaném trhu, k prohloubení společného vnitřního trhu EU, k postupnému řešení prohloubení hospodářské a měnové unie a znovu byla po migračních vlnách otevřena otázka větší bezpečnosti a obrany unie jako celku i jednotlivých členských států. Harmonogram prací je upraven tak, aby včetně víceletého rozpočtu na léta 2021-27 byla práce zakončena do května 2019, kdy budou realizovány volby do Evropského parlamentu.

Samozřejmě, že na uvedené záměry má vliv i připravovaný odchod Velké Británie z EU, který byl jedním z důležitých dopadů pro další budoucnost EU a tím i snaha o jednotnější a silnější EU po odchodu tohoto členského státu.

Z hlediska současného vývoje migrace do EU je důležitým dokumentem s názvem **Evropský pilíř sociálních práv**, který byl členskými státy parafován jako memorandum na konferenci ve švédském Goteborgu v listopadu 2017 a je uveden v příloze č. 2. zprávy.

V současné době podle primárního práva EU je sociální oblast v působnosti národních států s tím, že jde o sdílenou pravomoc Unie a členských států EU (podle čl. 4 Smlouvy o fungování EU), kterou dále upravuje Hlava X smlouvy, věnovaná sociální politice, kde v čl. 152 se uvádí, že s přihlédnutím k různorodosti vnitrostátních systémů Unie uznává a podporuje úlohu sociálních partnerů na své úrovni. Usnadňuje mezi nimi dialog, přičemž uznává jejich samostatnost.

Evropský pilíř sociálních práv pak má umožnit sblížení přístupů k sociální politice uvnitř vnitřního trhu EU.

Evropský pilíř sociálních práv má zajistit občanům EU nová a účinnější práva ve 3 kategoriích:

- a) rovné příležitosti a přístup na trh práce
- b) spravedlivé pracovní podmínky
- c) sociální ochranu a začleňování

Cíle pak uvedené v jednotlivých kategoriích upřesňují společný přístup jednotlivých členských států, který by měl umožnit na společném trhu EU větší záruky jak ze strany členských států, tak zaměstnavatelů i jednotlivých občanů.

Přijaté memorandum je základem dalších jednání k upřesnění sociální politiky EU za aktivní účasti jednotlivých členských států.

V boji s chudobou má pak významnou úlohu pro mladé lidi vzdělávání a pokračování v celoživotním vzdělávání i za účasti zaměstnavatelů.

Pro seniory jde o úsilí členských států o zajištění přiměřených důchodů pro všechny. V současné době je podle statistiky v Evropě již o necelé 2 mil. starších občanů méně ohroženo chudobou než před 10 lety. Opačně více než 4 mil. evropských starších občanů ještě pracuje v porovnání se stavem před 4 lety. Přesto v Evropě je stále cca 18 % občanů starších 65 let ohroženo chudobou, v ČR pak cca 10 %.

5. Sumarizace kladů a záporů ve sledovaném období 1990-2018 členství ČR v EU a doporučení pro podnikatele i vládu ČR.

Z uvedených údajů vyplývá, že členství ČR v EU přispělo k prohlubování demokratických principů řízení státu, ekonomickému vývoji v ČR pokud finanční prostředky z rozpočtu EU byly využity v souladu se společným cílem prohlubování jednotného trhu EU. Pokud docházelo k ekonomickým nedostatkům bylo to ovlivněno dílčími neznalostmi ze strany českých subjektů ať již jde o orgány veřejné správy nebo zaměstnavatele či občany ČR. Z toho vyplývá, že efektivnější způsob spolupráce ČR v EU vyžaduje vyšší odbornou zdatnost především ve státní správě, kde v důsledku vlivu EU byl uveden v účinnost od roku 2015 již zákon o státní službě s povinností celoživotního vzdělávání.

Je omezen vliv spolupráce veřejné správy s poradenskými organizacemi, které nenesly odpovědnost za závazky vyplývající pro náš stát z členství EU.

Vzhledem ke skutečnosti, že počátkem dvacátých let bude ČR plnit úlohu předsednického státu EU, je nutno zbývající období maximálně využít pro zvyšování kvalifikace zejména státní správy v oblasti evropské integrace a přípravu odborníků na projednávání důležitých cílů EU ve všech oblastech působnosti.

Pokud jde o problémy zaměstnavatelů je nutno konstatovat, že cca 80 % vývozu a dovozu v ČR je orientováno na společný trh EU. Podnikatelé bez ohledu na rozhodnutí ČR o vstupu do měnové unie již dnes využívají v zahraničním obchodě s členskými státy EU v souladu s českým právem společnou měnu euro. V důsledku opatření přijatých v posledních letech na úrovni EU se postupně snižuje v ČR obchodování prostřednictvím daňových rájů v EU i mimo EU a zisky vytvořené na území ČR jsou postupně daněny v ČR. V tomto úsilí je nutno pokračovat.

Evropský pilíř sociálních práv přinese řadu dalších povinností i zaměstnavatelům, které by však měly být kompenzovány vyšší kvalifikací zaměstnanců.

Pokud jde o zaměstnance, občany ČR, je nutno zajistit větší informovanost o současných principech fungování EU jako celku ale i o záměrech jednotnější, silnější a demokratičtější EU do roku 2030 a to nejen prostřednictvím veřejné komunikace, ale i při základním a odborném vzdělávání, včetně celoživotního vzdělávání a vzdělávání seniorů. Prostřednictvím sociálního dialogu pak objektivizovat principy EU a pomáhat větší srozumitelnosti evropské integrace. ČR postupně v uplynulém období navyšovala v porovnání s průměrem EU ukazatel HDP / hlavu a v současnosti se již díky konvergenčnímu programu úrovní k 75 % tohoto průměru EU. To znamená, že v následujícím střednědobém období bude finanční spolupráce EU v této oblasti nižší. Je možné však používat další finanční zdroje, které jsou v současné době připravovány, ať již jde o veřejnou podporu v oblasti výzkumu a inovací v mikroelektronice, nebo další

aktivity v EU týkající se informačních technologií, kosmického výzkumu, nanotechnologií apod. Uvažuje se i o větším zapojení soukromého kapitálu, zejména do oblasti udržitelného rozvoje z hlediska uchování zdravé planety. V neposlední řadě je nutno dokončit budování transevropské dopravní sítě v železniční, silniční a letecké dopravě.

Období následujících deseti let přináší nové výzvy v rámci evropské integrace a je pouze na nás, jak využijeme tyto příležitosti a staneme se členským státem, který má nejen nejnižší nezaměstnanost, který postupně respektuje společná pravidla EU pro veřejné finance, který omezuje korupci, ale současně umí připravit i střednědobé a dlouhodobé ekonomické záměry rozvoje ČR v návaznosti na cíle společného vnitřního trhu a v souladu s obchodní politikou EU s třetími zeměmi světa. Toto jsou základní úkoly pro vládu ČR, které by měly být respektovány bez ohledu na změny v politické struktuře vlád v důsledku volebních systémů.

Stejným způsobem bychom měli usilovat o kvalifikované zástupce ČR nejen v Evropském parlamentu ale i v Evropské komisi po květnu 2019.

Přílohy:

Příloha 1

Plán na vybudování jednotnější, silnější s demokratičtější Unie

Jean-Claude Juncker začal v 2. čtvrtletí 2014 svou předvolební kampaň na funkci předsedy Evropské komise v postavení silného politického orgánu konstatováním, že je EU bez podstatných změn v ohrožení. Definoval 10 prioritních oblastí namísto násobku drobných úkolů. Vyšel s koncepcí přehodnocení kompetence Unie a jejích členských států s tím, že na unijní orgány připadají jen „velké“ úkoly, na které síly států nestačí a úkoly, jejichž plnění zajistí lépe státy a směrem dolů země či regiony až po místní orgány.

Iniciativy Komise podle prioritních oblastí uvedl ve svém projevu o stavu Evropské unie dne 13. září 2017 zdůrazněním, že EU představuje víc než jednotný trh; nejde jen o finance, o euro.

EU je především unií hodnot. Pro každé střednědobé Evropa je především:

- Unii svobody,
- Unii rovnosti, kde nejsou
 - o také občané druhé kategorie,
 - o také pracovníci druhé kategorie z hlediska mezd za určitou práci, a
 - o spotřebitelé druhé kategorie,
- Evropa právního státu. Ne práva silnějšího. Právní stát je v EU povinný, je to nezbytnost.
- Unie jednotnější, silnější a demokratičtější. Nutno změnit způsob myšlení, že když někteří něco získají, musí jiní něco ztratit.

Následuje výčet iniciativ, které už byly od roku 2015 do určité míry realizovány, doplní se a dokončí v roce 2018. Podrobnější rozpis jednotlivých úkolů byl

Termín konec roku 2018 u všech bodů plyne ze záměru Komise připravit pro summit v Sibiu (protože bude EU předsedat Rumunsko) v březnu 2019 ucelenou koncepci jednotnější, silnější a demokratičtější unie.

Ze závěrů by se měl vypracovat volební program pro volby do Evropského parlamentu v červnu 2019.

Členění opatření a iniciativ je opět podle 10 původních bloků priorit, buď Komisí navržených a ještě neschválených spolulegislátory, nebo spolulegislátory (Evropský parlament, Evropská rada) již přijatých. Všechny vyjmenované iniciativy změn mají být tedy zahájeny, postupně realizovány a pokud možno ukončeny 2018. Podrobnější popis jednotlivých úkolů byl vydán následně EK v listopadu 2018 (COM(2017)650 Pracovní program Komise na rok 2018).

1. Prioritní oblasti

1. Nový impulz pro zaměstnanost, růst a investice, zejména Evropský fond strategických investic (viz LogisticNews č.1). Součástí problému je silná sociální politika, postupně napravující břemena z krize přenesené na ty chudší, pro tenčíci se zásobu surovin silná oběhová politika aj.

2. Propojený jednotný digitální trh.

3. Odolná energetická unie s progresivní politikou v oblasti změny klimatu.

4. Integrovanější a spravedlivější vnitřní trh s posílenou průmyslovou základnou.
5. Integrovanější a spravedlivější hospodářská a měnová unie.
6. Vyrovnání a progresivní obchodní politika k využití potenciálu globalizace.
7. Prostor spravedlnosti a základních práv založený na důvěře.
8. Cesta k nové migrační politice.
9. Silnější pozice na mezinárodní scéně.
10. Unie demokratické změny.

Plán na vybudování jednotnější, silnější a demokratičtější Unie

datum	Akce
13.9.17	Projev o stavu Unie
28.9.	Večeře summitu k budoucnosti Unie v Tallinu
19/20.10	Summit EU27
17.11.	Sociální summit v Goteborgu
6.12	EA: balíček návrhů týkající se hospodářské a měnové unie Transformace Evropského fondu stability na Evropský měnový fond Vytváření rozpočtové položky pro eurozónu v rámci rozpočtu EU 1) Pomoc se strukturální reformou. 2) Stabilizační funkce. 3) Mechanismus jištění pro bankovní unii. 4) Konvergenční nástroj pro poskytování předvstupní pomoci členským státům mimo eurozónu Integrace podstaty Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do práva EU Vytvoření zdvojené funkce evropského ministra hospodářství a financí (pro eurozónu)
14/15.12	Summit EU27
Prosinec	Euro summit
Únor 2018	Strategie pro úspěšné přistoupení Srbska a Černé Hory k EU (nejpřípravenější země Západního Balkánu) Budoucí víceletý finanční plán pro období po roce 2020
Květen	Budoucí mnohaletý finanční rámec pro období po roce 2020
Červen	28.-29.6 summit EU27 Budoucnost politiky EU v oblasti energetiky a klimatu včetně budoucnost smlouvy o Euratomu

Září	Zlepšení využití hlasovacího systému kvalifikovanou většinou ve společné zahraniční politice Zlepšení využití kvalifikovanou většinou a řádného legislativního postupu v záležitostech vnitřního trhu , včetně sociálních a daňových záležitostí Rozšíření úkolů Úřadu evropského veřejného žalobce tak, aby zahrnovaly boj proti terorismu Zlepšení subsidiarity, proporcionality a právní úpravy v každodenním fungování Evropské unie Zlepšení efektivnosti při řízení EU Případné neformální zasedání EU 27 ve Vídni
Říjen	18.-19. summit EU 27
Prosinec	Iniciativa pro posilování právního státu v EU 13.12.-14.12 Summit EU27
Březen 2019	30. března případné mimořádné zasedání summitu pro přijetí jednomyslného konečného rozhodnutí o budoucnosti Evropy v rumunském Sibiu
Červen	Volby do Evropského parlamentu

Všechny tyto otázky byly popsány v 5 diskuzních dokumentech: 1, března 1917 bílá kniha k budoucnosti Evropské Unie, diskusní dokumenty následovaly k sociálnímu rozměru Evropy (projednávané na rozšířeném sociálním summitu v listopadu v Göteborgu, využití potenciálu globalizace, prohlubování hospodářské a měnové Unie, budoucnosti evropské obrany a budoucnosti finančních prostředků EU.

Proběhlo 129 dialogů předsedy Komise a komisařů ve všech 27 státech Evropy. Jen v ČR je zahlušila předvolební a povolební kampaň s některými názory a výroky k EU srovnatelnými s pochopením pražského prostředí pantátou Bezouškem z kdysi populární a zfilmované novely K. V. Raise.

Žádné se nevyrovnalo koncepci presidenta Tomáše Garrigue Masaryka v roce 1933, ještě před rozvitou nacistickou diktaturou. Masarykovi tehdy bylo 83 let a byl už vážně nemocen. A také ještě nebyla globalizace ekonomiky.

„Evropa je dnes daleko více sjednocena, nežli byla kdy předtím, a stále více se sjednocuje. Kdyby mně bylo 35 let, udělal bych seč mé síly, abych pomohl k proniknutí myšlenky vytvoření spojených států evropských. Nebylo by to nic násilného nebo překotného. Každý ze států by měl velmi rozsáhlou oblast svobody. Byly by vzájemně vázány smlouvami jak hospodářskými, tak politickými. Tyto smlouvy by byly organizačním plánem práce politické a hospodářské. Možná, že by bylo zřízeno direktorium jako ve Švýcarsku. Ale k takové věci nedojde již za mého života.“

Příloha 2

Evropský pilíř sociálních práv – preambule

1. Podle článku 3 smlouvy o EU je Unie zaměřena mimo jiné na podporu blahobytu svých lidí a práci pro udržitelný rozvoj Evropy založený na vyváženém ekonomickém růstu a stabilitě cen, vysoce konkurenceschopné sociální tržní ekonomice, zaměřené na plnou zaměstnanost, sociální pokrok, a vysokou úroveň ochrany a zlepšení kvality životního prostředí. Unie bude bojovat se sociálním vylučováním a diskriminací, podporovat sociální spravedlnost a ochranu, rovnost mezi muži a ženami, mezigenerační solidaritu a ochranu práv dítěte.
2. Podle článku 9 Smlouvy o EU Unie při stanovení a uplatnění svých politik a aktivit vezme v úvahu požadavky spojené s podporou vysoké úrovně zaměstnanosti, záruk přiměřené sociální ochrany, boj proti sociálnímu vylučování a za vysokou úroveň vzdělání, školení a ochrany lidského zdraví.
3. Článek 151 Smlouvy o fungování EU uvádí, že Unie a členské státy se zřetelem na základní sociální práva, jako jsou v Evropské chartě podepsané v Turíně 18. října 1961 a Chartě základních práv pracujících Společenství 1989 mají mít za cíl podporu zaměstnanosti, zlepšování životních a pracovních podmínek k umožnění jejich harmonizace, aby se zachovala zlepšená přiměřená sociální ochrana, dialog mezi managementem a prací, rozvoj lidských zdrojů s ohledem na trvalou zaměstnanost a boj proti vylučování.
4. Článek 152 SFEU stanoví, že Unie uznává a podporuje úlohu sociálních partnerů na jejich úrovni, s uvážením diverzity národních systémů. Je to k usnadnění dialogu mezi nimi a respektování jejich autonomie.
5. Charta základních práv EU, poprvé vyhlášená na Evropské radě v Nice 7. prosince 2000, zajišťuje a podporuje řadu základních zásad, které jsou zásadní pro evropských sociální model. Ustanovení této Charty jsou určena institucím, orgánům, úřadům a agenturám EU s patřičným zřetelem na zásadu subsidiarity a členským státům jen když uplatňují unijní právo.
6. SFEU obsahuje ustanovení opravňující Unii zahrnout některá ustanovení vztahující se mimo jiné na svobodu pohybu pracujících (články 45 až 48), právo usídlení (článek 49 až 55), sociální politiku (článek 151 až 161) podporu dialogu mezi managementem a prací (článek 154), včetně dohod uzavřených a uplatněných na úrovni Unie (článek 155), rovné mzdy pro muže a ženy za stejnou práci (článek 157), příspěvek na rozvoj kvality vzdělání a profesní kvalifikace, (články 165 a 166), unijní akce doplňující národní opatření a posilování spolupráci na poli zdraví (článek 168), ekonomickou, sociální a územní soudržnost, (článek 174 až 178), vytváření a posouzení realizace směrnic pro zaměstnání (článek 148) a obecněji aproximaci legislativy (články 114 až 117).
7. Evropský parlament vyzval k solidnímu Evropskému pilíři sociálních práv k posílení sociálních práva poskytnutím pozitivního vlivu na život lidí krátkodobě a střednědobě a umožnění podpory evropské konstrukce v 21. století.¹
8. Dokončení společného evropského trhu v minulých desetiletích bylo provázeno rozvojem solidního sociálního acquis, které vyústilo v procesu svobody pohybu, životních a pracovních podmínek, rovností mezi ženami muži, zdraví a bezpečnost při práci, sociální ochranu, a vzdělání a odborné výuky. Zavedení eura poskytlo EU stabilní společnou měnu sdílenou 340 miliony občanů v 19 členských státech, usnadňující jim denní život a ochranu proti finanční nestabilitě. Unie se také významně pozvedla zvýšením ekonomických příležitostí a podporou sociálního pokroku napříč kontinentem.

¹ Rezoluce Evropského parlamentu z 19. ledna 2017 k Evropskému pilíři sociálních práv (216/2095/INI)

2 Bratislavská deklaráce z 16. září 2016

3 Římská deklaráce z 25. března 2017

4 Společné prohlášení sociálních partnerů z 24. března 2017

9. Trhy práce a komunity se rychle vyvíjejí, s novými příležitostmi a novými výzvami z globalizace, digitální revoluce, změny pracovních vzorů a společenství a demografického vývoje. Výzvy, jako významná nerovnost, dlouhodobost, a nezaměstnanost mladých nebo intergenerační solidarita jsou často v členských státech obdobné, i když se liší stupněm.
10. Evropa ukazuje svoje odhodlání překonat finanční a hospodářskou krizi a jako výsledek zaměřené akce je nyní ekonomika Unie stabilnější, s úrovní zaměstnanosti bezprecedentně vysokou, stálým poklesem nezaměstnanosti. Nicméně sociální důsledky krize byly dalekosáhlé: od mladých a dlouhodobě nezaměstnaných po riziko chudoby; soustředit se na tyto následky zůstává mezi naléhavými prioritami.
11. Zaměstnanost a sociální výzvy, jimž čelí Evropa, jsou důsledkem relativně mírného růstu, který má kořeny v nevyužitém potenciálu z hlediska participace na zaměstnanosti a produktivitě. Ekonomický a sociální pokrok jsou propletené a vytvoření Evropského pilíře sociálních práv by mělo být součástí širšího úsilí o vytvoření více inkluzivního a udržitelnějšího modelu růstu zlepšujícího evropskou konkurenceschopnost a lepší místo pro investice, vytváření pracovních míst a podpory sociální soudržnosti.
12. Záměrem Evropského pilíře sociálních práv je posloužit jako návod k efektivní zaměstnanosti a sociálním výstupům odpovídajícím současným a budoucím výzvám přímo zaměřeným na plnění základních potřeb lidí a k zajištění lepšího zavedení a uplatnění sociálních práv.
13. Silnější důraz na zaměstnanost a sociální výkonnost je zejména důležitý zvýšením odolnosti a prohloubením Hospodářské a měnové unie. Proto je Evropský pilíř sociálních práv zaměřen zejména na eurooblast, je ale určen pro všechny členské státy.
14. Evropský pilíř sociálních práv vyjadřuje základní zásady a práva pro spravedlivé a dobře fungující trhy práce a systémy spokojenosti Evropy 21. století. Znovu potvrzuje práva již uvedená v *acquis*. Přidává nové zásady určené výzvami ze sociálního, technologického a ekonomického rozvoje. Aby byly právně vynutitelné, zásady a práva vyžadují nejprve přijmou na přiměřené úrovni navržená opatření nebo legislativu.
15. Zásady shrnuté v Evropském pilíři sociálních práv se týkají občanů Unie, ale i třetích zemí s právním pobytem v EU. Kde se zásada vztahuje na pracovníky, týká se všech zaměstnaných osob bez ohledu na zaměstnanecké postavení modality nebo trvání.
16. Evropský pilíř sociálních práv nebrání členským státům nebo jejich sociálním partnerům vytvořit více ambiciózní sociální normy. V Evropském pilíři sociálních práv zejména nebude nic, co by omezovalo nebo negovalo uznaná pravidla a zásady, na jejich specifických úsecích uplatnění, unijním nebo mezinárodním právem nebo mezinárodními dohodami, včetně Evropské sociální charty popsané v Torinu 18. října 1961 a relevantní úmluvy a doporučení ILO.
17. Uplatnění Evropského pilíře sociálních práv je sdílený politický závazek a odpovědnost. Evropský pilíř základních sociálních práv by se měl realizovat jak na úrovni Unie a členských států podle příslušných působností, s přihlédnutím k diferenciaci sociálněekonomického prostředí a diverzity národních systémů, včetně úlohy sociálních partnerů a v souladu se zásadou subsidiarity a proporcionality.
18. Na úrovni Unie nebude Evropský pilíř sociálních práv rozšiřovat pravomoc Unie a úkolů svěřených jí smlouvami. Měl by být uplatňován v mezích těchto oprávnění.
19. Evropský pilíř sociálních práv respektuje diverzitu kultur a tradic lidu Evropy, jakož i národní identity členských států a organizací jejich veřejných orgánů na národní, regionální a místní úrovni. Vytvoření Evropského sociálního pilíře neovlivní práva členských států stanovit základní principy jejich místních bezpečnostních systémů a řídit jejich veřejné finance, a nesmí významně ovlivnit jejich finanční rovnováhu.
20. Sociální dialog hraje v prosazování sociálních práv a dosažení udržitelného a začleňujícího růstu ústřední roli. Sociální partneři na všech úrovních hrají klíčovou roli ve sledování a realizování Evropského pilíře sociálních práv v souladu s jejich autonomií v jednání a uzavírání dohod a práva kolektivního vyjednávání.

1. **Rovné příležitosti a přístup na tr práce**

Každý má právo na inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a na celoživotní učení, aby si udržel a nabyt dovednosti, které mu umožní účastnit se plně na životě společnosti a úspěšně zvládat změny na trhu práce.

2. **Rovnost žen a mužů** Rovnost zacházení a příležitostí pro ženy a muže musí být zajištěna a podporována ve všech oblastech, včetně účasti na trhu práce, podmínek zaměstnání a karierního růstu
3. **Rovné příležitosti.** Bez ohledu na pohlaví, rasu nebo etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci má každý právo na rovné zacházení a příležitosti, pokud jde o zaměstnání, sociální ochranu, vzdělávání a přístup k veřejně dostupnému zboží a službám. Musí být podporovány rovné příležitosti nedostatečně zastoupeným skupinám.
4. **Aktivní podpora zaměstnanosti.** Každý má právo na včasnou a individuálně uzpůsobenou pomoc pro zlepšení vyhlídek na zaměstnání nebo na výkon samostatné výdělečné činnosti. Zahrnuto je právo na pomoc pro účely hledání místa a pro účely odborné přípravy a rekvalifikace. Každý má právo na přechod nároků na sociální ochranu a odbornou přípravu v době přechodu mezi zaměstnáními. Mladí lidé mají právo na další vzdělávání, učňovskou přípravu, stáž nebo nabídku pracovního místa dobré kvality do 4 měsíců od ztráty zaměstnání nebo ukončení vzdělání. Nezaměstnaní mají právo na personalizovanou a kontaktní pomoc. Dlouhodobě nezaměstnaní mají právo na hloubkové individuální posouzení jejich situace nejpozději 8 měsíců od ztráty zaměstnání.

KAPITOLA II: SPŘÁVEDLIVÉ PRACOVNÍ PODMÍNKY

5. **Bezpečnost a adaptabilní zaměstnání.** Bez ohledu na typ a dobu trvání pracovního poměru mají pracovníci právo na spravedlivé a rovné zacházení, pokud jde o pracovní podmínky, přístup k sociální ochraně a odborné přípravě. Musí se podporovat přechod na formy pracovního poměru na donu neurčitou, v souadu s právními předpisy a kolektivními smlouvami musí být zajištěna nezbytná flexibilita pro zaměstnavatele, aby se mohli přizpůsobit změnám hospodářské situace. Musí se podporovat inovativní formy práce zajišťující kvalitní pracovní podmínky. Musí se podporovat podnikání a samostatná výdělečná činnost. Musí se usnadňovat profesní mobilita. Musí se zabránit vzniku pracovních poměrů vedoucích k nejistým pracovním podmínkám, mimo jiné prostřednictvím zákazu zneužívání atypických pracovních smluv. Zkušební doba by měla mít přiměřenou délku.
6. **Mzdy.** Pracovníci mají právo na spravedlivou mzdu umožňující důstojnou životní úroveň. Musí být zajištěna přiměřená minimální mzda, která uspokojí potřeby pracovníků a jejich rodin s přihlédnutím k vnitrostátním hospodářským a sociálním podmínkám, přičemž však musí být zachován přístup k zaměstnání a motivace hledat si práci. Musí být zamezeno chudobě pracujících. Všechny mzdy musí být stanovovány transparentním a předvídatelným způsobem podle vnitrostátních zvyklostí a musí být uznávána samostatnost sociálních partnerů.
7. **Informace o pracovních podmínkách a ochrana v případě propuštění.** Pracovníci mají právo být na začátku svého pracovního poměru písemně informováni o právech a povinnostech vyplývajících z pracovního poměru včetně zkušební doby. Před propuštěním mají pracovníci právo být informováni o jeho důvodech a musí jim být dána přiměřená výpovědní doba. Mají právo na přístup k účinnému a nestrannému řešení sporů a v případě neoprávněného propuštění mají právo na nápravu, včetně přiměřené kompenzace.
8. **Sociální dialog a zapojení pracovníků.** Sociální partneři musí být při tvorbě a provádění hospodářské politiky a sociální politiky konzultováni podle vnitrostátních zvyklostí. Musí být podporováni ve sjednávání a uzavírání kolektivních smluv v záležitostech, které se jich týkají, přičemž je uznávána jejich samostatnost a právo na kolektivní akce. V příslušném případě musí být smlouvy uzavřené mezi sociálními partnery prováděny na úrovni Unie a jejích členských států. Pracovníci nebo jejich zástupci mají právo na včasné informování a projednávání v záležitostech, které se jich týkají, zejména

v případě převodu, restrukturalizace a fúze podniků a hromadného propouštění. Musí být podporováno zvýšení kapacity z důvodů sociálních partnerů posilovat sociální dialog.

9. **Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem.** Rodiče a osoby s pečovatelskými povinnostmi mají právo na odpovídající dovolenou, pružné pracovní podmínky a přístup k pečovatelským službám. Ženy a muži musí mít rovný přístup k mimořádnému volnu, aby mohli plnit své pečovatelské povinnosti, a musí být motivováni k vyváženému využití tohoto typu dovolené.
10. **Zdravé, bezpečné a dobře přizpůsobitelné pracovní prostředí a ochrana údajů.** Pracovníci mají právo na vysokou úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Pracovníci mají právo na pracovní prostředí, které je uzpůsobeno jejich profesním potřebám a které jim umožní prodloužit jejich aktivní účast na trhu práce. Pracovníci mají právo na ochranu osobních údajů v kontextu zaměstnání.

KAPITOLA III: SOCIÁLNÍ OCHRANA A ZAČLEŇOVÁNÍ.

11. **Péče o děti a podpora dětí.** Děti mají právo na cenově dostupné a kvalitní vzdělávání a péči v raném věku. Děti mají právo na ochranu před chudobou. Děti ze znevýhodněných prostředí mají právo na zvláštní opatření pro zvýšení rovných příležitostí.
12. **Sociální ochrana.** Bez ohledu na typ a dobu trvání pracovního poměru mají zaměstnanci a za srovnatelných podmínek osoby samostatně výdělečně činné právo na přiměřenou sociální ochranu.
13. **Podpora v nezaměstnanosti.** Nezaměstnaní mají právo na přiměřenou aktivační podporu od veřejných služeb zaměstnanosti, aby se mohli na trhu práce (znovu) začlenit , a na odpovídající podporu v nezaměstnanosti po přiměřenou dobu v souladu s jejich příspěvků a vnitrostátními pravidly způsobilosti. Tato podpora nesmí být demotivační pro rychlý návrat do zaměstnání.
14. **Minimální příjem.** Každý, kdo nemá dostatečné prostředky, má právo na přiměřené dávky zaručující minimální příjem, který mu umožní důstojný život ve všech etapách života a účinný přístup k podpůrnému zboží a službám. V případě osob, které mohou pracovat, by měly dávky zaručující minimální příjem kombinovány s pobídkami ke (znovu) začlenění na trhu práce.
15. **Příjem ve stáří a důchody.** Pracovníci a osoby samostatně výdělečně činné v důchodu mají právo na důchod, který odpovídá jejich příspěvkům a zajišťuje přiměřený příjem. Ženy a muži musí mít rovné příležitosti nabývat důchodová práva. Každý má ve stáří nárok na prostředky zajišťující důstojný život.
16. **Zdravotní péče.** Každý má právo na včasný přístup k cenově dostupné a kvalitní preventivní a léčebné zdravotní péči.
17. **Začlenění osob se zdravotním postižením.** Osoby mají právo na podporu zaručující příjem, který jim zajistí důstojný život, na služby, které jim umožní účast na trhu práce a na životě společnosti a na pracovní prostředí uzpůsobené jejich potřebám.
18. **Dlouhodobá péče.** Každý má právo na cenově dostupné a kvalitní služby dlouhodobé péče, zejména služby domácí a komunitní péče.
19. **Bydlení a pomoc pro osoby bez domova**
 - a. Osobám v nouzi musí být poskytnut přístup k sociálnímu bydlení nebo k pomoc v oblasti bydlení dobré kvality.
 - b. Zranitelné osoby mají právo na vhodnou pomoc a ochranu před nuceným vystěhováním.
 - c. Osobám bez domova musí být poskytnuto přiměřené přístřeší a služby, aby se podpořilo jejich sociální začlenění.
20. **Přístup k základním službám.** Každý má právo na přístup ke kvalitním základním službám, včetně vody, hygienického zařízení, energie, dopravy, finančních služeb a digitálních komunikací. Osobám v nouzi musí být k dispozici pomoc pro přístup k těmto službám.

Použitá literatura:

1. Česká republika v Evropské unii Přínosy a náklady – Asociace pro studium mezinárodních vztahů Praha 2004, ISBN 80-903409-1-1
2. Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech - Alternativní scénáře a kvantifikace- Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády – ISBN-978-80-7440-098-8
3. Den Evropy (Co Evropská unie dala a vzala) - sborník VŠMVV Praha - ISBN 978-80-7431-142-0
4. EU REPORT 2017 - Zpráva o finančním řízení prostředků EU v ČR Oddíl I www.nku.cz
5. EU REPORT 2017 - Zpráva o finančním řízení prostředků EU v ČR Oddíl II www.nku.cz
6. EU REPORT 2018 - Zpráva o finančním řízení prostředků EU v ČR, www.nku.cz
7. www.mmr.cz- dokumenty o spolupráci s EU
8. www.mfcr.cz- čistá pozice ČR k rozpočtu EU.